

DÜŠEVNI LIST

Mêsečne verske novine.

Vu iméni prêkmurske evang. šinjorije reditel
i vödávník: FLISÄR JÄNOŠ, Murska Sobota.

Rokopisi se morajo v Puconce pošilati.

Ček računa št. 13,586; imé „Düševni list“ Puconci.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvönstvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Izhaja ednök na mêsec.

Naprejplačilo gorivzeme vsäki ev. dühovnik i vučitel.

Naša deca.

HÄRI LIPÖT ev. dühovnik.

Jezuš z ednim mälím detetom stoji pred svojimi vučeniki. Kakša krasna slika je tó, eden pôleg drügoga, té najvêkši, ki je Gospôd vsega i vsäkoga i poleg njega pa té najmênši, edno málo dête. I erčé Jezuš svojim vučenikom: „Kikoli goriprime edno tákše dête vu iméni mojem, mené prime i kikoli mené prime, prime onoga, ki je mené poslao. Är ki je najmênši med vsêmi vami, tè bode veliki.“

V tej rečáj nam Jezuš tó glási i nazveščáva, da tisti, ki k njemi ščé priti, ki njegov vučenik ščé postánoti, ki njega ščé nasledüvati, tisti naj bode máli, tisti naj bode ponizen. Samo edino ponizni ljudjé postánejo Jezušovi najvernêši i najintimnêši prijátelje. Bojdimo vsi tákši, kak mála deca, ki ešče ne pozna gizdosti, nevoščénosti, eden drügoga ne gléda doli, zavolo zemelske dike se ne svajüje, nego eden drügoga lübi, eden z drüгим se rad igra, či je glih eden siromák, drügi pa bogatoga pokolénja.

Bojdimo záto tákši, kak mála deca, är ki je najmênši med vsêmi vami, ki nešče samo kralüvati i vládati obri drügi, nego ki slüžiti želê drüгим, ki sebè nešče zvisiti, nego se zná pri vsäkoj priliki poniziti, té bode veliki, te pride blüzi k Kristuši, toga spozna i prime Jezuš za svojega vučenika, za svojega prijátela.

Vidite, tak, na tákši način nas vzgája Jezuš na poniznost. Vsäki stariš bi svoje dête rad vido za velikoga, v dobroj slüžbi, znamenitoga, mogôče bogátoga. Jezuš nam pa etak veli: bojdite máli. Mi se tomi veselimo, či naši otroci rastéjo, se povekšávajo i na etom svêti ednök znameniti ljudjé postánejo, Jezuš se pa tomi veseli, či se tüdi mi starêši ponizimo.

Jezuš je na zemli hodéči blagoslovo málo deco, té svoj blagoslov je pa odposlao v držinske domôve záto, naj se veliki od máli i máli od veliki včijo, naj se najprvo navčijo tó najvêkšo lekcijo: naj bode naše srcé ponizno, krotko, kakše je bilô Jezušovo srcé.

Oh drági Jezuš, dáj nam vsem tó otroško dühovitost. Är ki je najmênši med vsêmi vami, té bode veliki. Vsäki otroški obráz, vsäko málo dête naj tüdi nás velike vči na to plemenitost. Oh drági Jezuš, ti dáj v začétki etoga nôvoga šolskoga leta roditelom, deci, vučitelom ponizno srcé, krotkost, lübézen, naj šola i roditelska hiža z tê gingavi rôžic čisti säd prinášajôče stebre vzgoji, ki bodo svojo dužnost verno spunjávali v držini, v gmajni, v človečoj družbi i v držávi. Tó se pa dosêgne edino z pomočjov poniznosti i lübéznosti od stráni vučitelstva i starišov.

„Kakše sreče i blájženstva náprave
So môdri šöl i návuka nástave!
V nji se seja za vsej stotin plemen
Nájlepšega blagoslova semen.“

V něj se pamet i rázum presvetšáva,
Srce bôgša i vola posvetšáva;
Eti vgája vere i svejstva cvět,
Tü se káže steza na dike svět.“

Na pôt.

Šoštarc Franc ev. dühovnik v Subottcl.

Trnok dosta čüdnoga lëko čtëmo vu novinaj od Španjolske bojne. Preveč je karakteristično, kak se oponášojo španjolska deca, štero so dobroga srcá lüdjë v Anglijo odnesli, naj njim mentüjejo žitek i naj deca ne bodo vidli vse tiste grozote, štere bojna stvárja. Ednok so vö odskočila deca, i vidli so na cestü lüdstvo, štero je cesto poprävlato. Deca so kamenje nábrali, napadnoli so delavce, smolo i drügo, ka je gorelo, so vužgali, delavci so komaj vužili. Po tistom so šteli ešče gori vužgati bližnja mesta. Gda je prišla orožena sila pröti deci, barikáde so napravili i so se začnoli pröti postavlati.

Gda to čitëš, drági moj brat, si zná biti trnok lagoje misliš od te grëšne španjolske decë. Ali misli si na svojo njivo. Či krplive posejaš, bodo krplive zrasle, či trnje posadiš, trnje se razširi vu zemli. Ka so deca vidli, to se njim v srca vcepilo. Kakši düh je bio okolik njih, tákši so oni grátali. Deca so vidli, ka starëši, gori-zraščeni lüdjë eden drügoga kolejo, palače vužigajo, trobijo, preklinjajo i to példo so deca porävlati.

Trê deklin hištôria.

Pisala Gyarmathy Žigmondova. — Poslovenčo Flisár
Ján oš, vp. vučitel.

(Nadaljavanje.)

II.

Trdoga srdcá deklina.

I.

Ešče je samo petnáset lét bila stara, ka se je v süžbo podála i z desetimi starëša, gda je naveke odstöpila ž një.

Kak modriš, lépi sivi öči, mlëka bëloga gingavoga obráza i ščapínatoga zrása je bila. K materi se nagnovša i tak një je šöšnjjajöč vu vüha šepetala svoje namenjavanje: te drüge deklina tüdi slüžijo, ona de tüdi šla, zaká bi nebi šla? ... Tüdi je odišla.

— Ostaní ešče domá, čí moja, Katica, ti si ešče preslaba na tühinski krüh, tak májo šegö praviti, ka je presoleni i trdi on krüh!

Te besen, zvirinski düh, šteri je zavládao nej samo v Španjolskoj i v Rusiji, té spotere i pokopa bláženstvo, srečo svetá. Té šatanski düh samo tam lëko napredüje, gde so lüdjë në poznali svetoga pisma, gde je Bög i Kristuš samo rëč bila i na papëri ostao, ali vu srci so në meli nikaj od Kristušove lübéznosti. Semen za ete grozote so že dávno dea sejali.

Kakši sád prinesé naše vrëmen našim vnükom, to nas je žë naprë lëko sram. Gospodin Bög je tak lepö, zvišeno stvöro ete svët. Ali gde človeča noga hodi, tak da bi kače šle zanjim, gde človek vüsta odpré, tak da bi nečistočo i greh razlevao po svëti. Mála deca se že bijejo po cestáj; deca so svetlost, radost žitka i návëkši dár na svëti. Ali moreš se veseliti deci, štera tak srdito, besno psüje Bože svëto imé, štera so pokvarjena od gláve do péte. Človek tak dabi se že bojao decë, ár je tak pokvarjena, grëšna. Od koga so se deca návčili grëh, što njim je dávao hüde példo? Što drügi, kak öča, mati, brat, sestra; dom, štero so mesta, gde rasté dete gori. Vu dom, vu váraš, vu vesnico pripádaš i Ti. Jeli si mislo že na tó, ka si ti tüdi veliki zrok, ka je svët tak pokvarjeni? Samo idi k ednoj hiži, gde jeste dober vören pes. Či bi šteo kaj vkrádnoti, ali kvár vëčniti, pes bi te rastrgao. Ali človeka vörnöst je nikaj ne! Gda si blo ti na obrambi božega dela, gda so njega grdili i psüvali? Lázara so psi prišli lizat vu veliki

— Drága mama, šla bom!

— Zastávlati te neščem, čí je tak od tébe osodjeno, teda tak moreš idti, kak ti je odišao mili naš öča, ki nam je jediní podpornik bio ... Ali čí ga je dober Bög, ki je vsë nás mili podpornik, že ednok k sebi pözvao, — on se nespozábi z nás. Ali Katica, čí je bár jáko pobožna bila i vu Bögi se vüpala, dönok je tak misliła, ka nebode višešnje delo, čí de ona tüdi z kém na pomöč sirotnoj, slaboj materi, štero zdá že jedinö vse težköče i bremen teží. Čí bi bár končimár hižičke i ogradčeka dáčo mogöča bila pláčati! I edno-edno capo gvanta kúpiti sirotnoj rónarci sestrici, štera tak nema vu žitki nikše drüge radosti, samo čí vugoden gvant dobi. Tó sirötico vu vësi tak imenüjejo: lëpa, mála iskra*. I da je rávno nateliko lëpa bila, kak iskra, bi nišče nebi znao povedati, zakoj je dobila tó imé? Ali një nevöle zrok vsáki človek dobro zná.

mokaj i ranaj. Ti pa nemaš nikše lúbéznosti i plamena důševnoga, ka bi šo pomágat tém důševním lázarom, šteri nevejo drůgo, kak grěh, srditost i preklinjanje, odůrnost. Jeli se smilůješ Ti nad tvojov důševno betežnov decov, jeli si ti v tvojem domi kak gorěča sveča, kak Boži blagoslov, ali si kak důševni peštiš?

Svět grozno ide naprej k ednoj velikoj katastrofi. Vu Rusiji, v Španiji deca kolejo očo, mater, brata i sestru. Kak so odgojeni, tak delajo. Što zná, či Bóg tebé s tvojov decov, stvojim bratom ne pokaštiga i tebé v grob skláči i nad tvojim grobom bude bože zamerkanje nevidljivo, ali itak razmeto kričalo: Za veliki grehov volo ga je Boža srditost vu práh včesnola.

Nesrečen svět! Lěko bi člověk živo na zemli, kak v nebésaj. Ali grěh, nevoščénost, hůdoba je ete lěpi blážení svět stvorila za pekeo. Tů je samo edno vrástvo: povrni se k Bogi! Nega gláve, mōči, pámeti na světi, štera bi mogla eti rěd i zadovoljstvo stvoriti. Jedino Boža milošča nas more vōpotěgnoti z ete grozne močvarnosti greha. To nas vči historija, ka tísti člověk, váraš, orság so močni i blážení bili, ki so se naslonjali na Božo miloščo. Ovak pa národje i orsácke, močni bogatí so v prah zrůšeni, tá podfudnjeni. Bóg zdá ešče dáva tebi priliko, naj se povrřeš, naj si zglédneš na nebésa. On má lúbéznost za tebe. Njemi je žao, ka si ti kak zaletěna fitica, kak sůha věka. Zakaj ščěš biti, kak tihinec, kak rob v tvojoi hiži, na tvojem

grůnti, či Boža vola Tebé šče za slobodnoga i bláženoga stvoriti. Či oča, ali mati tebé ostávi, Bóg te gorivzeme. Gda bodeš na smrtnom lěsi, tak da bi se hajov pogražjao. Misli si na tō, ka boš tak, kak sirmácke naši, ki so šli vu Ameriko. Gda se geno hajov, gda so zemlo ostavili, gda so samo morje i zvězde vidli, gda so na zemlo stopili v Newyorki, kak so žalostni, ostávleni bili, kak njim je teško bilō na senci. Gda Ti prōti smrti ideš, vse te ostávi, oča, deca, žena, brat, priátelje, vse nikaj ne hasní, samo Bóg zná té pomočti. Vremena so teška, nestálna. Mrěti mus moreš. Rano i hitro išči Bože srce, naj nezakesníš!

Kaiserslautern.

Gda sem dōbo od Gustáv Adolf družtva v Leipzigi pozvánje, náj tál vzemem na njegovom letošnjem glávnom správišči v Kaiserslauterni, sem ete váraš, šteroga iměna sem prvle nigdár nē čuo, komaj najšo na kárti nemške držáve. Zdaj pa, po ósvetnostaj Gustáv Adolfa družtva štere sem slobodno tam preživo, tak glédam nazáj na oni razmeroma máli váraš bliži francoske granice, kak na edno odebráno mesto zmožnoga svedočanstva bratinske ednosti evangeličanskoga krščanstva.

Predugo bi bilō načteti iměna vsej oni držáv, šteri evangeličanci so se tam znajšli. I predugo bi bilō pisati od vsej oni predg, pre-

Pripelilo se je pa tō tak, ka je sōsed rávno jáko razdraščeni bio; niki klantivajōči pes je z belice vsigdár doli stírao z gnězda kokvačo i ešče je k koncovi belice spojo. Na tō je Jánoš gazda zadomeščávanje sopo vu sebi, štero namenjavanje se je rávno te dozorilo, gda je tam prěk ta „lěpa mála iskra“, po právom iměni Pavel Eržika vu sebi tak skončala, ka de čúvala to čarno kokōš i či gder skrivomá nesé, jo opázi. Ta erděči nōg čarna kokōš prvle krákriva, potom se v práhi spepeli, malo se okōli zglédne i tak se napeláva, ka edno okō doli zapré, glavō na stran nagne i z odprětim okom gori vu zrák gléda i tak zvězd zbrodjávanje dokončavša, gōle prsi ešče ednōk v práh potisne, gori stáne, z perotami splahoče, práh doli sébe stepé i nakraje nastrěgajōč prōti ogradčeki stáple. Eržika potůljeno za njōv šůta, kokōš se ednáko na prvěše pasiké mesti, gde so gōste kroplive vōvdarile, skōz potěgne vu sōsedov ogradček, gde je

škegjen stao... Eržika brezi vse bojazni za njōv... I kak se pri oslici nika gene, Jánoš gazda z gjelišča streli, zavádi i deklina britko zavčili i pri oslici se na tla prevrže.

— Tak je nē pes bio? — pita Jánoš gazda, malo se pri vühē poškráble i mirovno erče: Pa sem jas psa šteo strliti.

Deklinice právo ramo i kučte je orano špri, tak da je naveke oplantala i vu právo rokō iglé, ali srpá prijěti nē mogla, ár njē je odrevěnila. Sōsed se je ešče ednōk odpovedávao pred vkůp ščrědjenov vnožinov, ka je on psa šteo doli strliti, šteri je belice hodo jěst; z dobre vōle je deklini dao dvá žukavca, šteriva sta dvajseti krájcarov vōznesla! — Z tém se je delo dokončalo, mati i či sta zadovoljenivi bilē: ár sta že čúle od lákšega pripetjá, ka je eden člověk nedovědoč smrti strělo člověka i ni fěnika je nē plácao. Etak naj hvála bode Bógi, ka je lěpe „iskre“ šűš nē smrti bujo! Nišče je nē bio zatō bole zahválen, kak Kata, i nšče je nē meo na tō menje zroka, kak ona. (Dale.)

dávaj i pozdrávni govorov, štere smo v oni trej dnévaj od 29. do 31. augustuša tam čüli.

Samo od toga ščem račun dati, ka se je z vsej govorov vöčilo, ka se je z reči vsej voditelov Gustáv Adolf družstva spoznati dalö, ka naimre na začétki ednoga nôvoga zarazmënja evangeličanske diaspore (raztorjenosti) i ednoga nôvoga zarazmënja Gustáv Adolf družstva stojimo.

Do sega mao je nemška ev. cerkev i njéno Gustáv Adolf družstvo tak glédalo na nás, v raztorjenosti živöče evangeličance, kak na srmaškoga Lázara, ki pride k stoli bogátca, náj bi se nasito z drobtinja, štero z obilnosti njegvoga bogátstva kápke s stöla na zemlo. Eti smo mi, v raztorjenosti živöči evangeličanci ti proseči, ti kôdivajöči bili, ki so prihájali k bogátomi stöli mater cerkve reformácije i so se tak dugo tözili, tak dugo se prosili, dokeč so nej zbüdili smilenosti svoji v srečnejšoj stávi živöči verebratov.

Zdaj so, hvála onomi nôvomi spoznanji, že nači glédali na nás — tak kak na kotrige ednoga i istoga tēla, dühovnoga tēla krščanske svéte materé cērkve. Na etom dühovnom tēli krščanstva pa nega proséči i dávajöči, nega trj éči i brez skrbi živöči, nega bogátca i srmaškoga Lázara, nego edno tēlo smo z vnögimi kotrigami i trplénje ednoga je trplénje drugoga, bolēzen edne kotrige je bolezen cēloga tēla. Z eti reči, štere so se telikokrat vöpovedale v Kaiserslauterni, vidimo, ka smo zastöpili pöt právoga zarazmënja Kristušovoga návuka, po šterom je njegova cerkev edno dühovno tēlo z vnögimi kotrigami, gláva je pa On — Kristuš.

Z etoga nôvoga zarazmënja evang. raztorjenosti shája edno nôvo zarazmënje Gustáv Adolf družstva. Do sega mao je ono premišlávánje bilö ládajöče, štero je v Gustáv Adolf družstvu — kak to že njegovo imé právi — samo edno družstvo vidilo, edno prostovolno družstvo, štero si je za svoj cíl odébralo pač podpéranje v raztorjenosti živöči ev. gmajn. Zdaj je pa ono nôvo zarazmënje raztorjenosti s sehom prineslo tüdi edno nôvo zarazmënje Gustáv Adolf družstva, štero je predsednik družstva profesor Dr. Gerber v Leipzigi v one znamenite reči oblēko: *Gustáv Adolf družstvo je krščanska cerkev v stávi pomágajöče lübézni.* Nej več edno družstvo oni, ki se zösebnö brigajo za diasporo, ki zösebnö na srce nosijo šorš svoji po šürkóm sveti raztepeni verebratov! Delo Gustáv Adolf družstva nesmi delo poedini lüdi ostánöti, nego delo cele krščanske

cerkve more biti. Krščanska cerkev je brezi etoga dela nej popolna cerkev! Ár je cerkev nej samo edna cerkev reči, edna cerkev predganja i obslüžávánja sakramentov, nego tüdi edna cerkev djánja, edna cerkev pomágajöče lübézni. I kak tákša more svojo pomöč skažüvati v prvom rédi slabim, pomöči potrebnim kotrigam svojega dühovnoga tēla po oni rečáj Pavla apoštola, v šteri je Gustáv Adolf družstvo od inda mao spoznalo fundament i zapöved svojega dela: „záto, dokeč čas mámo, zevsemi dobro činmo, nájbole pa z dománjimi vere naše.“ To se právi: edna cerkev, štera se spozábi s svoji trpéči verebratov, štera nema öči za nevöle v raztorjenosti živöči gmajn, se je odtégnola etoj düžnosti pomágajöče lübézni. Nej cerkevna družstva, nego cerkev sáma, nej kotrige Gustáv Adolf družstva, nego vsi evang. kršćeniki nosijo odgovornost za slabe kotrige svoje cerkve!

Obslédnjim je to edno pitanje vere: gde jeste práva, živa vera vu Jezuš Kristuša, tam jeste znánje tüdi za dühovno tēlo Kristušove cerkvi, za občinstvo vsej svéti i tam se z etoga občinstva, z etoga nájbogšega tüvárištva samö od sébe narájajo dela pomágajöče lübézni, dela Gustáv Adolf družstva.

To nam je povedalo správišče v Kaiserslauterni, ka *cēla ev. cerkev Gustáv Adolf družstvo more biti*, ár je delo Gustáv Adolf družstva samo eden tá, samo edna strán živlénja Kristušove cerkve!

D. A.

Mála vučénka.

*Ide Ilonka vu šölo,
Vu rôki nesé aktovko;
Med idénjem se vsákomi
Lepö, pošteno pokloni.*

*Neskáče ese ino tá,
Na gvant pázi, čistoga má;
Nekriči, nešpotári se,
Z-časoma, mirovno ide.*

*Či jo štoj oberčé, pita,
Lepö, rédno odgovárja,
Vsáki, ki jo vidi, erčé:
Tö je edno vrlo dēte!*

F. J.

Nedelska šola.

Ně dávno je zastopnik srezkega načelnika hodo pri naši faraj, naj nájemno pogodbo sklene z farami za šolsko hrambo za državno ljudsko šolo. V ednoj fari je duhovnik zamerka, ka si fara pridriži pravico, da lahko má v šolski dvoránaj svoja správišča i nedelsko šolo. Nato šolski nadzornik pita, ká je tó: nedelska šola? Znábidi túdi vnôgi naši verníci nevêjo, ka zadéne nedelska šola. Pa rávno vu naši težki nôvi rozméraj nebi smelo bidti fare, gde se nebi držála nedelska šola. Vêm je žalostna istina, ka skôz več lét je v ništerni šoláj naša deca ne vdáblala i má biti níti vezdaj nevdábla verskoga včenjá. Právo svojo vrednost pa tam dobí nedelska šola, gde nega vu ljudski šoláj verskoga včenjá i tak je nedelska šola ta edna nájfontoš-něša prilika na zvršávanje verskoga včenjá. Ali gde jeste kelko-telko rédnoga verskoga včenjá, tam je túdi ně višešnja, nego rávnotak potrebna nedelska šola. Na Finskem, vu etom ščista evangeličanskem orsági, gde jeste ně samo rédno šolsko versko včenjé, nego ešče abcske i drúge vučne knige so túdi vu verskom dúhi spisane, je že bole stólétna nedelska šola.

Pri nas nemajo naša deca v evang. dúhi spisani kníg; gdér-gdér májo li ednoga-ednoga evangeličanskoga vučítela, nájevčkrát so ozdaleč od svoje Bože hiže, povsédik sebi túhinski dúh vdúhávalo notri, záto po diploma je potrebno, naj pri vsakoj fari notri vpelamo nedelsko šolo. Blagoslov toga dela se bode stanovito skazúvalo. Nedelska šola povsédik dopolnítev i koróna postáne rédnoga šolskoga verskoga včenjá. Vsákoga verskoga včenjá cio je, naj nedáva samo verska spoznávánja, nego naj túdi zidajôče bode. Nedelska šola pa vözaprêto li ete cio má.

Vu drúgi orságaj povsédik se zmožno razšírjáva nedelska šola. Bárbi se túdi pri nás vu vsákoj gmáni mogla začnoti. Trôštamo se, ka vu vsákoj našoj fari duhovnik i kántorvučitel radiva začneta delo nedelske šole i ka roditelje túdi nedo mláčni prôti tomí deli.

Eden veren delavec, edna verna delavka z punov živov verov, z punov neskazlivov lúbéznostijov je pred menom vékše vrédnosti, líki dosta jezèr falátov zláta i srebra. — Bodelschwingh.

Nika od zvôněšnje missie, ali od povrněnja poganov.

Vklúp postavo Fltsár Jánoš.

13. Na misio bodôče dužnosti ete pravile lahko postavímo pred sèbe.

1.) Na missionska dela z-interestéranjem bodem pazo. Missionske štampe si narôčím i čteo bodem.

2.) Za svéto mater církev i missionskoga dúhá obúdjenje bodem molo. Tak túdi za missionske ôpravice tá poslana i domorodcov delavcov i oni dúš, med šterími delajo.

3.) Missionska dela z-moje familie kotrigami se bodem paščo spoznati, njé polúbiti i za njé se z-decôv i famillov moliti.

4.) Na missionske cile áldove pobérati i darúvati nehěnjam; náimre na tom bodem, da Trékrálov, ali risálske missionske ladice zdržétek nebode sramoten.

5.) Či vu našo gmajno missionáriuš pride, ali gmajne šteri orgán missionski ôsvetek narédi, vu Božoj slúžbi tál vzemem, k-držánomi verskomi večéri, ali ôsvetki svojo famillio túdi pozovém i kak se mi prilika ponúdi, drúge túdi zvao bodem.

6.) Či moj duhovnik missionske vöre, ali molitvene vöre držao bode, tá túdi idem. Či pa nebode držao i či nás več bode vu gmajni, ki bi tó želeli, teda gotov bodem ga oprositi, naj vsáki mēsec, ali kamči bár na dvá dvá mēseca ednók tákšo vöro, ali naprédávanje drží.

7.) Kak nájevč jí predramim i presvétim od missionskoga dugovánja, ár je na tom prestori ešče velika neznanost i nemáratnost.

8.) Či me Bôg pozové i na tó pozvánje sebé za pripravnoga čútim, gotov bodem na misie šteri dela prestor.

„Zétve je dosta, ali delavcov je malo. Proste záto zétve Gospôda, naj pošle delavce vu svojo zétvo!“ (Mátaj 9, 37–38)

„I nega vu nikom drúgom zveličánja, ár je ně dáno med lúdmí pod nébov drúgo imé, vu kom se je nam potrebno zveličati.“ (Ap. Djánja 4, 12.)

„Naj se vu iméni Jezušovom vsáko koleno naklekne . . . i vsáki jezík vadlúje, ká je Jezuš Kristuš Gospôd na díko Bogá Očé.“ (Filipíncom 2, 10–11.)

„Ár mam ešče drúge ovcé, štere so ně z-ete ovčárnice i one mi je potrebno esi pripelati, da bode edna črêda i eden pastér.“ (Jan. 10, 16.)

„I gda bi jo vido Gospod, smilüvao se jenad njöv i erkao nej je: ne jöti se!“

(Luk. 7, 13)

Na svëti se nad nikim ne jödejo telko, kak nad smrtjöv. Cintor je ono mesto, gde se naj-več sküz pretoči. Što bi znao té skuze goriposüšiti! Že bi se spláčalo posüšiti ednoga človeka skuze. Jezuš je eti, ki zná žalost na radost obrnötí. Edna dovica stoji pred njim, štere jedinoga sinà neséjo na cintor. Pogléd na to žalostno mater njemi prehodi celo düšo. Smrti, žitek i blájženstvo poničüvajöča cëla oblást stoji njemi pred očmi. Ali tü stoji on, šteri je močnëši, kak smrt, ki je zmožen vövtgruoti žnjéni rök te porob. „Ne jöti se!“ Tá rëč je te prvi vsekáj, šteroga on pröti smrti pošle i istočasno te prvi balžam, s šterim vtiša bolečine srdčni ran te tužne materé. Njegova lübézen i smilenost k lüdstvi so one zmožnéše moči, kak smrt, gréh i vse nevöle toga svëta. Jeste trplénje, štero bi on në vtišati znao i skuze, štere bi on në goriposüšiti zmogo? „Tü je on mož, ki pomočti zná!“

Či te teške poti tvojsa žitka
Tak nezarazmeto vodijo,
Ka pred tobom, kak edna megla,
Se drévi negvüšno grozijo;
Či se dvojiš stöpít vu ütro,
Tá, gde se nevöle protijjo:
Té se močno drži za Bože roké,
I li močno veri tó;
„Samo tiho i méрно!“
Ar što zná tó pregrüntati, ka Bög ščé?

Či te válovje vnögi trplénj
Na žitka morji vtöpít' ščéjo,
Či steze tvoji vnögi želénj
Te vu negvüšnost neséjo,
Či vdérjajo vihéri bolénj'
Naj ti vüpanje raztepéjo:
Té se močno drži za Bože roké,
I li močno veri tó:
„Samo tiho i méрно!“
Ar što zná tó pregrüntati, ka Bog ščé?

Samo edno malo potrpi
I bojdi s seboj zadovolen.
Vse za bože ravnanje drži,
Ar On je vsega déla zmožen.
Té pride čas, gda boš vu srdci

Dičo Njega z hválodávanjem,
I se močnej držo za Bože roké.
Té boš močno vervo tó:
„Samo tiho i méрно!
Ar zdá žé znam prerazmiti, ka Bog ščé!“
— Slov. —

Rim v boji pröti bibliji.

V državni knigárni v Parizi (fol. B. št. 1088 vol. str. 641–650) je shránjen dokument z napisom: „Predlog nájbögših sredstev za podpíranje rimske cërkve.“

Té stári dokument izvira iz l. 1553 i je bio ponatišnjen v „Poročiji angleške i zvönëšnje svëtopisemske družbe“ v decembru l. 1910 št. 96. Pápa Julij III. je oktobra l. 1553 pözvao v Bologno tri svoje nájböle vučene püšpeke k tanačüvanji. Po dugom i vnogom tanačüvanji so tej odličnjáki dáli pápi té predlog:

Od vsej predlogov, štere, smo predlagali Vašoj Svëtosti, smo njáli nájvažnejši i nájpotebnejši predlog na zádne. Naj se skrbno gléda na tó, — da se omeji čtenje evangelijomov, posebno pa čtenje v materskom jeziki. Náj njim zadostüje to, ka se číté pri meši, a več naj se njim nedovoli, pa náj bo štoštéč. Dokeč so lüdjé ostali pri tom malom, je bio interes Vaše Svëtosti ohránjen. Kak hitro se je pa začnolo več čteti, se je zočnolo zlo. To je spoj kniga, štera je izzvála zmote i nemére, skorom bi nam prinesla propád. Či štoj pazljivo číté návuke Svëtoga pisma i potom primérja s tem, ka njim prednášamo v naši cërkvaj, tak lahko i hitro spozna protislovje. Kak hitro pa lüdjé tó spoznajo, bodo zahtëvali zmérom več, dokeč ne bo cëla biblija v njihovi rokaj. Či bi prišlo do toga, poslánemo sredstvo posmehüvanja i protivništva. Záto pa je potrébno odvzëti lüdskomí poglédí i tó cëlo pazljivo, da ne postáne kakšni nemir. (Priglih: Mat. 26, 3–5).

V Bologni 20. oktobra 1553. Podpisani: Vincentinus De Durantibus Episc. Termulorum Brixienis; Egidius Falceta Episc. Cabrulenus; Gherardus Bundragus, Episc. Thessal.“

Po tom recepti so zažigali biblije, od koj svedoči cëla prötireformácijska doba, posebno prinas (na Čëškom). Pregánjani so bili naši očevje za volo svëtoga pisma. Mogli so v temlice i v pregnanstvo samo záto, ar se je najšlo

svéto písmo pod njihovov strehov. Ešče za časa bivše austrijske oblasti so bili pregánjani kolporterji; svétopisemska družba je bila nazvána od pápe z „kügo“. Ali svéto písmo je vendar ostalo, kak blagoslovljena lüdska kniga.

(Iz „Naše Vítězství“ št. 6 1937.)

Rávno nasprótno.

Cérkveni oča Krizostom (rojen 347 v Antiohiji) je pa včlo etak: „Čtenjé svétoga pisma je občüvanje z Bogom. Zató je pústila boža milost pisati to knigo po prósti ribiči i po nevučeni lajki, da bi jo vsák lahko čteo i zarazmo.“

Ešče nikaj od svetoga pisma.

Nekši krščanski delavec se je pripravlao na pót. Polagao je svoje reči v kuferček. „Zdaj ščém ešče pridati voditela, mapo, svetilko, gledalo, dalnogléd, nikelko živlénjepisov, zvček stári písem, pesmarico, oster meč i málo knižnico“, je erkao svojemi prijáteli, ki je stao pri njem. „Tò ne mogoče“, odgovorio njemi je té, „vem máš že kuferček pun.“ „Ali tò bo lahko šlo“, erčé misijonar, „v svétom písmi je vse to obséženo“. Da, to je prečüdna kniga. Ali nájbole čüdivito pri njé je tò, da nás očisti grehov i obráni pred zbóžnim, či jo poslušamo.

Zakoj náj čtèmo, študiramo i si zapomnimo rěč svétoga pisma:

1. Ár je rěč živoga Bogá.
2. V njé nájdemo Zveličitela.
3. Obséga glási za celi svét.
4. Sítí mojo düšo i nás pripravla k slüžbi.
5. Nas obvarje pred grèhom.
6. Zagotávla nam lepšo, dičnèšo bodočnost.

„Jeli máte svéto písmo?“ je nekák pítao edno starico. „Ne vem ka bi začéla brez njé“, je bio njéni odgovor. „Sem sirmaška vdovica. Svéto písmo mi je bilò v mladosti za voditelico, zdaj v starosti mi je v opòro. Ranilo me je i páli ozdravilo; pokazalo mi je, da sem grešnica i me pripelalo k Zveličiteli mojemi. Bilò je moje tróštanje v živlénji i bode moje vüpanje v smrti.“

(Iz češćine: Vek. J. Korošec.)

Vödržanje.

V ednoj dávnaj legendi nájdemo nasledüjočo zgodbo:

Rim vu plámni stoji, za krátek čas pústen kèp opuščávaja káže te nigdašnji cvetéči váraš.

Peter v etom časi se v Rimí zdržáva. Lèpo pozvánje, velko delo čáka na njega i ovo nje-

gove prelèpe načrte so tüdi vničili ti vmoritelski plamèni — liki vtrèti peròt tüček — v zamaškom svojem mantránji tak čüti, višešnji bi bio že ves njegov trüd, néma že cíla. Vüpazen zgü-bivši, z globokov boleznostjov vu svojoj düši, ostávi tak te mrtev váraš.

Kak etak vu svoje misli vtonjen ide, z daleča opázi edno človečo postavo. Peter negléda na toga próti Njemi se približávajóčega, samo té se zglédne gori, gda je Ov že pri njem i Kristuša spozna vu Njem, od koga čüdüvájóč píta, ka vu kakšem posli je. I Gospod govori: v Rim idem, naj gorivzemem on križ, šteroga si ti tápústo.

I Peter osramoteni se nazájobrné, z nòvim vüpanjem začne svoje delo, štero neostáne brezi blagoslova.

Moj brat, moja sestra! Jeli čütiš, ka tebi ka velí eta zgodba? Glédaj na svoj žitek! Kelikokrát si v dvojnost spadno, kelikokrát si vido za brez cílni tisti boj, na šteroga si pozváni i šteroga z krepkov verov bi tüdi znao skòz prnesti? Kelikokrát si vcagao, gda so se tvoji lèpi načrti zrúšili i — liki Peter — v dvojnost spádnjeni si odbéžao z prestora opúšćenja? Kelikokrát si písto z ròk vu tvojoj nemočnosti on križ, šteroga ti je Gospod položo na pléča i šteroga si samo zató štilmao za neznosnoga, ár si ga nej noso z verov?

Moj brat, moja sestra! Glédaj na Kristuša! Navči se od Njega, ka tá práva vera nigdár nevcaga, nigdár ne spádne v dvojnost, nigdár nehénja se boriti za plemeniti cio; ali navči se tüdi tò, ka eta vera stanovito čüde čini, eta vera móč dá na znášanje tvojega križa. Ár: „Vsa morem vu potrdjavájóčem mené Kristuši.“ (Fil. 4, 13.)

Rázločna vörska správišča i evangeličanski človek.

Z cerkvene hištorije mora znati vsáki evangeličanski krstšenik, ka kak so nastanole vu rázložni časaj rázložna vörska správišča. Nadale tüdi verje tò, ka je spisano vu Apoštolskoga Djánja knigi (10, 34—35): „Bòg je nej osòb prebiranec, nego vu vsákomi národí, ki se ga boji i čini pravico, prièten njemi je.“ Poleg našega vadlúvánja je vsákomi njegove lastivne düšnevèsti dugovánje, ka k šteromi vörskomi správišči slíši. Bòg nás vari zató, ká bi koga-kolí za volo njegovoga vadlúvánja špotáрили, ali

odúrávali. Što eto čini, tisti je nevrêden, ka nosi imé slobodščino dúšnevêsti predgajôče evangeličanske cêrkve. Ali što vu potrplivosti do drúgi tak daleč ide, ka nevüpa batrivno, trêzno sve-dôstvo činiti od istine naše vere, tisti je pa nevrêden herba verovadlívajôčega hérosa, Luther Mártona. Mi nebantújemo drúgo, ali svoje túdi ne pústimo.

Misli od trpljenja.

Nišče nemore idti s sühim okom vu nebésa.

*

Človek tak potrebúje trpljenje, kak grúdnata zemla mráz.

*

Vu betéžnoj posteli človek muči, Bôg guči.

*

Kak prijéten je sunčni trák, ali či prevedno sija sunce — poséne pole.

*

Z kakšim želénjem gléda dête z tisti šolski klopi, štere disciplino zahtevajo i lekcijo včijo, vó na oblok, gde se njemi zdí sloboden svét bláženoga špilanja. Sledi z gorizrastšenov glavov vídi i zahválno pripozna, ka nakeliko je potrebna bila disciplina i lekcija!

*

Nájlepše korine se vu višínaj plamin nájdejo i za nájdragšimi kinči je vsígdár potrebno v globočine doliidti. Poníznost, potrplivost i podložnost pred Bôgom vsígdár vu globočinaj i visínaj trplénja rasté.

*

Jesto, kateri pod križom trpljenja preklinjajo, jesto, kateri v dvojnost spádnejo, jesto, kateri junáško vkúpstisnejo svoje zobé. Krstšanski človek pa z Bože rôke vzeme trplénje, šetúje njegov rázum i cio nájditi. Ne umra pod križom, nego na dobro svoje dúše ga obrné.

*

Od ednoga indašnjega pobožnoga življenja človeka právi legenda, ka edno mrzlo, snéžnatno nôč je notrisklonckao na njegovom obloki Gospon Jezuš i gori ga je pozvao, naj ga nasledúje. On je tó túdi včino. Eden čas sta potom šla kre enovoga, ali ednôk samo se začne te človek tožiti, ka ga zebé vnogo. Gospod je krotko etak odgovoro: „Stôpi li prevedno v moj stopáj!“ I te vučeník je čúto, ka po stopáji toga bosoga Jezúša toplota zhája na snežnatnoj pôti. I zdá ga

je že nê zéblo. Med tvojim trpljenom mesto tožbe stôpi vu Jezúšov stopáj.

*

Kristuš je pred nami hodo túdi vu trpljenji. Néma takše globočine zemelska moka, kama nebi dolistopo. Pred našimi trpljenji je On példa, med našimi trpljenji je On moč, na konci naši trpljenj je On nájem.

*

Gospodne, bojdi z menom, či sija sunce obri méne, Gospodne, bojdi zmenom, či se zaoblači moja néba!

Rázločni máli glási.

Radosti glás: „Glédajte na ftice nebeske: one ne sêjajo, ni ne ženjajo, niti ne správlajo vu škegnje i dónok Oča vaš nebeski njé hráni.“ (Mat. 6, 26.)

Selo. Aug. 15 ga smo selanski evangeličanci Božo slúžbo meli i po Božoj slúžbi je bila blagoslovljena žalna zástava, štero so naši vrli ogengasilci spravili z pomočjov dobrega srcá bližnji svoji. Boža slúžba se je ob pol 11. vóri začnola. Príliko smo meli poslúšati genlivo predganje dvá dúhovnika, tó Lendavskoga, g. Skaliča i Sobotškoga kaplana, ml. g. Darvaša. Predge so nás opominale, da je žalna zástava edno znamenje, štero nás opomína, da nemamo eti na zemli stálnoga mesta, záto molimo i delajmo tak, da mo račun znali dati od svojega šafarstva, gdakoli nam vdári skrádnja vóra. Posebno nás je veselilo, da smo príliko meli čúti lépi glás Hodoškoga kantorvučitelja, našega bivšega Fokovskoga vučitelja, g. Vêrteš Aladára, koga so sin, Dežô z lastivnim autom pripelali z Hodoša, za šenkano foringo se njim tú zahválmo. Škoda, ka je za gojdna slabo vrejmen bílô, ár bi ešče več vernikov prišlo fúper, kak jih je. Dúhovnike je domáča četa z pozdrávom sprejéla i agilen voditel Selanski evangeličánov, Vaš Károl pa z lépim govorom, on je meo po blagoslovitvi govor, v šterom se je z prebránimi rečami spómeno z gasilcov dúžnosti, z bratske lúbézni, zahválno se je gg. dúhovnikom, vučitelji i ostálím góstom i kumicam, hči g. blagajnika Križevske gmajne, g. Čarnija i „mlinska“ Gizela, ki sta pri toj svečánosti vnogo áldova prinesle. G. Vaš je pôzvo občinstvo, da se zakriči trikrátna sláva blágapokojnomi vítéškomi králi Aleksandri prvomi i trikrátni živio mládomi králi Petri II.-mi,

ka je z navdušenostjov bilô storjeno. Po svečanosti je blo pri Földvárijii sküpen obed i začnola se je gasilska veselica. Prišle so gasilske čete z več vesnic, posebno pa se je vöskázala Vučogomilanska gasilska četa, štero je njéni vodíteo g. Antalič ne samo k veselici, nego i k Božoj slúžbi pripelo. Dugo nam nepozáblena ostáne tá lëpa svečanost. — Selančar.

Visika starost. V Kobilji je mrô Kránjec Jánoš, ki se je l. 1842 narodo v Lončarovci, tak je 95 lét živo. Lendavski dühovnik so toga svojega najstarêšega fárnika sept. 8 ga sprevodili v mira ograd.

Pošta. „Teško je eti za méne, da nega eti okoli naše cerkvi. Bôg njim pláčaj trüde, da rédno dobivam Düševni List. Kak želno pričaküjem vsaki mësec Njuv list. Sem ga zmirom čtëla, gda sem ešče domá bila, tü pa ešče bole. Düševni list je človeki jáko potreben vu tihini . . .“ Flisár Irena z Francije. — „Priložüjem eden cik za Düševni List. Molo bodem, naj Gospôd svoj blagoslov darüje na ete cik, na Düševni List i na naše lüdstvo.“ N. N. Z srcá hválimo ete pripoznajôče reči i li tô želëmo, da bi vnôgi drügi tüdi nateliko nosili dugovánje naši časopisov na svojoj moléčoj düši! Z toplim pozdrávom.

Ta najvëkša evangeličanska cërkev. Najvëkša evangeličanska cërkev svetá je v Ulmi. Široka je 62 metra, düga 150 metrov. Najvišiji njéni špic je 165 metrov, skoron z 50 metrov višiji, kak rimska Petrova cërkev. 28 000 lüdi má mesto vu njej.

Znameniti dátumi v september mëseci. 1859 septembra mëseca je bio vödáni časariski pátenš. — V 1619 septembra mëseci se je vzeo na pôt z svojim šeregom Bethlen Gabor prôti II. Ferdinandü. — V 70 septembri je bio podzájéni Jeruzálem. — V 1842 septembra se je nastavilo Gustav Adolifa drüštvo. — V 1522 septembra je vözdrukani po Lutheri doliobrñjeni Nôvi Zákon. — V 1862 septembra je odpravo Lincoln robslúžbenstvo vu Zjedinani Držéla. — V 1855 septembra so sklenili augsburgski vad lüvájnski mér.

Samovolni dári. Na goridržánje Düševnoga Lista: Kalmar Terezija z Amerike 30 din, Mõrec Jožef Tešanovci 5 din. — Na Dijački Dom: Marič Štefan Puconci 15 din, Gašperšič Marica Puconci 20 din, Pretnar Franc železničár v Murski Soboti 10 din. V puconskoj fari ob priliki dáče pobëranja so darüvali: Brezovci 10

din, 1 l. pšenice, 1 l. žita, Dolina 11 l. pš., 12 l. ž., Lemerje 8 l. pš., 14 l. ž., Možčanci 3 din, Pečarovei 23 l. ž., Predanovci 13 pš., 18 l. ž., Puconci 12 l. pš., 44 l. ž., Sebeborci 30 l. ž., Šalamenci 3 l. pš., 15 l. ž., fara 150 l. žita. Vküp 13 din. pënez, 48 l. pšenice i 307 l. žita. Topla hvála vsem za vse!

Zídanja vu Puconskoj fari. V pretečeni mësecaj je páli názhajno delanje bilo v Puconskoj fari. Pred dvema letoma je skončalo fárno správišče, ka se pri farci naj razderé stára vérstvinška hramba i brez vsákoga podigávanja dáčnoga klüča zozída nôva. Po previdni, skrbilivi predpravkaj se je v sprotolëtje začnolo zidanje i je že popolnoma zgotovlena nôva hramba, štera je edno tretjino ménša od stáre, ali itak popolnoma zadostüje potrebam. Cëla hramba je jáko praktično i moderno napravlena. Vsakomü jo je vrédno pog'édnoti. Tüdi je prekriti z nôvim ciglom farci i renovirana gospodárska hramba kántorja. Podugšana je železobetonska ograja pred cerkvenim placom i tá na stroškaj fárnoga ženskoga drüštva. Občina pa Püconski brütiv z čednim delom i znôvov ograjov v prijétnëši réd postávla. Bôgi bojdi hvála za vso Njegovo dobrôto, vernost i pomoč, štero nam od dna do dna podeljáva, naj vu težkom časi tüdi známo vödržati ledendrügoga bremen nositi.

Ka novoga ? 14. t. m. je v 88. leti starosti mrô Dr. Masaryk Tomaž, prvi president českoslovaške republike. Pokojni, ki je bio sin navádnoga kočíša, je prestôpo iz rimskokatoličanske vere v našo cerkev, štere veren branitel je grátao. Blo je eden najdemokratičnejši državni poglavár v denëšnjoj dobi. Na pogrebi, šteri bo 20. t. m. bo našo držávo zastopao predsednik vláde Dr. Stojadinovič. — Mussolini prvič zapüsti Rim kak vodja fašistične Italije i se odpelja v Nemčijo v Nürnberg, gde ta s Hitlerom gučala več milijon lüdem. V Nürnberg bo vozilo 1500 posebnih vlákov. — Na dalekom vzhodi pri Sanghaji tečë ostrá bojna med Kitajci i Japonci na 130 km dugom fronti. Proti Japoncom, ki so tehnično bôgšji, se bori 300.000 kitajcov. Na fronti se je razširila kolera. — Mala antanta i Madjarska so se sporazumili. — Edno madjarsko letalo je ponoči prisiljeno bilo se dojspüstiti pri Noršincih, v rojstnom kráji našega nepozábno ga písátela Kardoš Jánoša. — Trockija so iz Mehike stírali v južnoameriško držávo Columbiju. — Naša privilegirana Agr. banka do 1.

okt. t. l. vödá obligácie — obveznice vsem denárnim závodom i zadrugam za delno kritje znižanoga duga. Imenska vrednost teh obveznic bo 100 Din, a na trgi de se jim sükala cena 40—50 din. S temi obveznicami se lejko plača zaostanjeni dávek do 1. jan. 1933 i zaostanjeni deseti penez (prenosna taksa) do 1. jan. 1936. — Vse države prirejajo velke vojaške manevre z velikimi parádjami. Tüdi naši sirmaški kmetje májo lepe manevre na premočeni njivaj i trávníkaj, gde se kola do náredi pográžajo.

Dnes i vütro.

Na oceanskoj ládji se veselijo lüdjë. Mužika igra, se spájs déla i se smehéjo, ali odzgora, gde je kapitan hajova s svojimi oficiri, je velka razburjenost. Toplomër je v zádñji minutaj náglo spadno. Nedvojno znamenje je, ka so vu bližino ednoga plavajôčega ledenoga bregá zišli. Či vu njega zaletijo, je smrt i pogübel. Gôsta meglá je, skôz štere se nikaj ne vidi, zná se za nevarnost, ali viditi jo nemre. Vsakšo minuto se lahko vküpervdárijo i te so nerêšeno zgübleni. Moštvo je vse okôli rešilni čúnov, tiho čáka vsakši na svojem mestí i se tere vu kmično nôč videti. Naj med potüvajôčimi ne postáne pánik, se pred njimi zakriva ta smrtná nevarnost. Vu salóni mužika neprestanoma igra i pári se vesélo vrtijo med plésom.

Naednôk se samo, vu košari sedéčega matrôza oster glás čüje: „Ledeni brëg pred nami!“ „Vu 300 metrov dalini.“ Komanda se čüje pri mašinaj: „Z cëlov močjöv nazáj!“ Mašini stánejo i začnejo ešče z vékšöv močjöv na nôvo delati, da bi ládjo zastavili i nazáj pognali, ali tá plava vedno ešče naprë. 200 metrov. — 150 metrov. Ti potüvajôčim se niti ne sômni, da vu pár sekundaj ládja de vu falate spotrëta.

„Že samo 50 metrov!“ I ládja ešče vedno naprë ide. Oficiri i matrôzi k rešilnim čünam bežijo i dolí je püščávajo na vodô. „Samo 20 metrov že.“ Mašini z peklënskov močjöv delajo, med njihov ropôt se kričëče komande čüjejo, kapetan z blëdimi očmi gléda na komaj 10 metrov oddaljeni kmičen strašni ledeni brëg. Vsakši zná, ka je 2000 lüdstvi vdárila smrtná vöra. I vu salónj se radüjejo pôtniki, smehéjo, plëšejo i se veselijo na útráññji dén . . .

Takše je tüdi naše potüvanje. Lüdjë plëšejo, pijéjo i se posmehávajo, ár nevejo, ka zná

ütra, ali prišestna vöra prinesti. I ká bode te? Kama ide tvoja vožnja? Mogôče je smrt že vövtëgnola svoje rokë za tëbe? Med dnes i med ütrov je zakrïto, kak z čárnim prtóm, skôz šteroga ne vidiš, ali či se tó odkrije, či ta ütra pride, ka de se te godilo? Pitaj samo one, ki so se rêšili, kak právjio oni? „Što bi na tó mislo!“

Veselili so se i plësali. Në je ni eden mislo na tó, ka zná prinesti ta prišestna vöra. Človek naménjáva, Bôg pa skončáva. Ali gda tá ütra pride, té žë je zamanski ves trüd, to zamüdjeno notri prinesti. Kakkoli so komande ostre bilé, i kakkoli je cëla môč na tó obrnjena bila, naj se ládja stávi, šorša se je në mogla ogaoti.

Ali si ti že mislo na tó, ka zná ta ütra za tëbe prinesti? Si že mislo na tó, ka smrt te pride po tëbe, gda jo ti nájbole neboš čáko? Ka bô té? Ka de z tvojimi grëhi, šteri ti na düši ležijo i za štere boš odgovornost mogo dati? Si je že v račun vzéo, ali pa ti tüdi plëšeš, radüješ i smehëš se, za smrtno nevarnost pa nevëš, ali neščeš znati? Pazi, ka či ta ütra pride, de ti kesno, neboš se mogo z nikšöv močjöv rešiti!

Eden si je po nepravilnoj pôti læpi falat zemlé spravo. Ednôk k njemi pride te môder i edno čüdnó prošñjo stávi pred njega: Či njemi z té zemlé za eden žakel nebi dao. Té je rad spuno to čüdnó prošñjo. Vöideta v ogradček i gda sta žakel napunila, ga prosi te môder, naj njemi ga gori pomore na plëča. Zaman se je mantrao, nej ga je mogo zdignoti. „Në“, erčë „to nišče ne zdigne, tak je žmetno“. Te môder njemi pa odgovori: „Vidiš, ete eden žakel zemlé je tebi žmetno, ali kak bode z tebmó té, gda de eta cëla zemla na tvojoj düšnojvësti ležála?“

Tó je težina grëha. Ali gda se ta ütra odkrije, ti vküperspádneš pod tóv težinov, či bár se ti poedini bini samo, kak horčičovo zrno zdijo. Kak za malo računaš ti edno láž, edno hüdo rêč, edno ogrizávanje, eden hüdi pogléd, ali edno krájo. Z kaplami se lagev tüdi napuni! . dosta, dosta máli binov je velka težina. Či do se ednôk knige odpérala, té tvoji grëhi tüdi z mrtvi stánejo, kakšté si je zakopo. Zaman si misliš, ka si se jih rêšo, oni se obüdiyo, okôli te vzemejo i do prosili tvoj düg. Jaj bode tebi či je té grëha düg tvoj në pláčani! (S.)

Evangelium v Itáliji

Naprejdáva: SILVÁNUS.

Vu 37 let starosti je Savonarola v Florenc bio premeščenj, gde je vu dominikánskom klôšteri te nanôvo vstoplene baráte, takzváne „novice“ mogo včítí. Tô včenjé je vñej vu klôštra ogradčeki začno pod drevjom, ali gda so se k tomí tñdi svetski lñdjé pridružili, so je premestili vu kloštra cërkev, štera se je za malo tñdi premála skázala za one vnožine, ki so poželeti njega posluhšati. Ka je Savonarola včio, tô je bilô rád globokoga premišljenja, dúge borbe i lastivnoga doživlënja. On je pravico vu Sv. Pismi i mér za dúšo vu oddánosti k razpétjenomí Zveličiteli najšo, i njegovo lastno doživlënje njemi je dálo osvedočenje, ka tñdi zveličanje cëlóga národa samo po istoj pôti se lahko zadobi. Či se stáva národa pobôgšati ščë, té se sam národ more pobôgšati, k Kristuší príditi i od vdérjajóči hñdôb se k svétomí písmi povrnóti. Zató je Savonarola tak predgo, kak Ivan krstítel, na pokôro i z grëhov povrnënje. Z stároga zákona prorokov je spozno Savonarola eden božanski réd, šteroga Bog kak z pojedinimí, tak z národí čini i po etom rédi močne sôdbe idejo pred zveličanjom. Tô je spozno tñdi za svojo lñbléno domovino Itálijo i zdaj je ešče z vékšov lñbéno-sijov goro za Kristúša cërkev. Ali cërkví je falila vera, brezi štere itak nika ne zmore. Kristuš je dúš Zveličitel, ki ne zapústi svoje dugovánje, nego to spádnjeno cërkev nazálgoripostávi i tô precí hitro. Pomôč samo od Bogá lahko pride. I vu resnici, cëlo 15 stôlëtje prehodi eden nágib na reformiranje cërkvé. Na vsej trej cërkvéní žinataj etoga stôlëtja, v Konstanci, Bazeli i Pizi se je obñdilo eto mišlënje, ali oni, këm je cërkví pokvarjenost hasek prináštala i ki so z toga želi, so té nágib poničili.

Pri Savonaroli je tô nači bilô. Vu srdci je goro za reformiranje cërkví, štere ideje slednji prorok je postano. Z ostrimi rečmi je odkrio sramôte cërkví i pokvarjenost dúhovništva i tô odkrito i vu golój resnici. Dobro je pozno svoječasno vrëmen i človeče srdcé i od toga je tak gúčo, ka so posluhšávcí pravico mogli dati njemi. Vnôgl so se natelko najšli odkriti od njega, tak da bi njemi li štoj njihove skrivne grëhe ovado. Od vsakše stáve lñdstva je znao Savonarola eden písti këp dati. Glávni zrok tej krivic je dúhovništva bin, ki so dáne oblñbe i pri-

sege vu skrivni razbojniški násladaj nameščávali, odškodñvali. Vu cërkví je vse gnilo postanolo. „Naši prelátí so Šatani svétke notrivpelali. Oni ne verjejo vu Bôgi, norčárijo se z skrovnosti nášega vatlñvánja. Gospodne, obñdi se! Ne spozábi se z tvoje cërkví! Vzdigni se, oslôbodi jo z rôk vragôv, tiranov i hñdi prelátov“, erčë Savonarola vu ednoj predgi.

Tñdi na návuk gledôč je Savonarola „notrívdo vu zorjo mišlënja, z steroga je sledí reformácija naprëprišla.“ „Ár je včio, ka Sv. Pismo k Kristuší pela i nej k svétcom i nej k Mariji. „Či ti Kristuš ne odpústi, ka ti pomagajo vse drñgi odpústki?“ Zveličanje se ne doségne z del, kak tô cërkev vči po njëni židovski tadankaj i po pobôgšanom poganstvi, nego po odánosti srdcá Zveličiteli, po veri.“ Vu ednoj predgi od vnëbohoda sledëče erčë Savonarola: „Znáj, oh človek, ka lahko prideš vu paradížom, či samo ščëš, ár Kristuš je pred nami tá odišo, naj nás za sebm potégne. Gde je gláva, tam so njegove kotrige. Ali tô tñdi znáj: Nej po tvojoj naturi, ni z zlátom, ni z srebrom, ni po tvojoj jákosti ne moreš tá príditi. Obrni se k tomí razpétomí Kristuší i glédaj na njegovo lñbézen, s šterov je gotov bio mrëti, naj se tí rešiš. Vñpaj se Vu Njem, On ti okrepi tvoje vkñpsotrëto srdcé. On ti pomore, či si bár jezerokrat pregrëšo. On ti odpústi, kak tomí razbojniki na križi; samo vñri i ne vcagaj! Občítí tvoji grëhov cëlo težino, oblñbi, ka se k njim nazáj več nigdár ne povrnëš, pokrepñj se po Kristúša sv. večérji!“

Barátsva odrédbe, kakti post, gladñvanje itd. je Savonarola na dale obdržo, ali njih vsakšo zaslñženost pred Bogom je odvrgo. Blájženi samo po milošči jedinoga Sredbenika Jezuš Kristúša bodemo.“ — „Lehko pridejo vsi pravíčni, ki so na zëmlí i vu nébí; mi mo je pitáli, či so po svoji lastivni jákostaj postanoli blájženi? Gvñšno do z ednim glásom vatlñvali: „Nej nam, Oh Gospodne, tvojemi imëni dáj diko i poštenjé za tvojo miloščo i tvojo pravico“ — „Nej njihova roka jih oslobodila, tô je Njegova roka bila. Nej po njihovi zaslñženosti, nej po njihovi delaj so zveličani, naj se nišče nema hváliti. Oni so vsi grëšniki bili, kak mi. Ali eden Sredbenik jeste med Bogom i človekom: Jezuš Kristuš, ki ostáne na vekiveke.“

Savonarolove predge, štere so na pokôročinënje zvalé, so posëbno čñdne bilé. Či je odkrio človečega srdcá kmične skrivnosti, vkraj-

spádnjeno stávo od Bogá, od blájženstva njegove lúbézni i njegovoga občinstva, nepobožno stávo verníkov, so lúdjé od groze i stráha vu britki joč spadnoli. „Njegovo ostro opominanje je popadnolo lúdstva dúšnovést, njegovi kěpi fantázije i njegovo protivljenjé občútke národa. On mož, ki je Savonarola proste, z srdcá pridóče predge nam dolinapiso, erčé, ka njih konec je nej mego dolinapisati, ár je ali vu ogen prižo, ali vu joč spadno.“ — Kloštra cérkev se je preci za málo osvedočila i k velkomí Dómi so mogli tribúne délati, naj to vnogo lúdstvo mésto nájde. Vnógi z bregóv so žé po noči prišli, naj prilíko májo čúti žitka rěč.

Ali nej je moglo nači bidti, ka Savonarole ómurna delavnost je prvle, ali sledka v konflikt mogla pridti z onimi oblástvami, štera so vladárila obri jávnoga živlénja Florencske držáve. Florenc váraš je onoga časa republika bio. Dónok familia Medici, je próti vsakšémí zákoni držéle, vladárila obri njega. Cosimo de Medici je trgovec bio, ki je od oče herbano vrédnost strašno povékšo, na telko, ka njemi so pápa i vladári dužniki bili, od njega pêneze vlekli, za štero so založili državne dohodke, rudnike itd. Njegove ládje so strašne vrédnosti prineste z krajín sunčenoga zhoda, celo vnožino nameščenov je meo i ki je kakšo vékšo pozicijo spuno, tomí je njegova gasa vedno odpréta stála. Čí bár ka so držáve demokrátiske forme ostanole, dónok vu vsem so Medici — i kak vladári lá dali. Florenc je zmožen váraš bio že od nigda. Imeniten po svojem trgovstvi, umetništvi i módrosti, hérašen po svojem domi, šteroga tórem kak edna čúda se je zdigo vu visino. Po Danteja „Božánskoj komédiji“ je centrum Itálie postano. V glávnom táli je pa njega hér Medicijova familia naprěpomogla, ki so podpérali vso módrost i zevčenost, lépe palače zazidali za jávne cile z svoji privátni penez i posredúvali med drúgími italjanskími držávami. Ali túdi Medicijov dvor je bio on, s šteroga je vnógo poganske nevernosti vózišlo i morálna pokvarjenost na daleč razšírila. Vu Medicijaj, kak vu vsakšém velkom peneznom bogástvi je bilo nikaj, štero je občútlost na nisiko potežilo i morálno dolipoklačilo, štero nazájvzdignoti ni modrost, ni zevčenost ne more.

Vu eto samozadovolno bivost je Savonarola notriprineso čútnost pústine i nisikosti. Pro-

tivnost toga ostroga askéta k vsoj toj bolvanüvanovj svetskoj diki je túdi preveč velka bila. Brezi obzira na osebo je Savonarola ostro bičúvo gréh pri visiko i nisiko stojéčem, ni Rim ni Medicije je nej milúvao. Naj ga na múčanje, ali na vtišanje nagnejo, so njemi visike česti ponújali. Lorenzo, Cosimosa vnúk, ki je onoga časa Medicijov familije gláva bio, je z šenki poskúso, edno velko šumo zláta je darúvo na benediktínski klošter, šteroga prior je Savonarola postano, on je pa té zlat raztálo med varaškími siromáki. Pápa ga je za kardinála šteo imenúvati. Ali Savonarola je odgóvoro: „Bóg je več, kak pa ka bi k njegovim zapóvedam neveren postano; jas si ne želim drúgoga erdčéga kardinálskoga krěčáka, kak mantrništva, šteri de z mojav lastívnov krvjóv pofárbani.“ Z tem so túdi nej zmogli nikaj, ka so se njemi protili. Pravli so njemi, ka ga Lorenzo vó dá splódití z držáve. Savonarola je na tó odgóvoro: „Za tó mi je mála briga, ár vaša držáva je próti céloj zemli kak léčovo zrno. Ali tó lahko zná Lorenzo: on je prvi vu držávi, i jas túhínek, eden barát, ali on de mego idti, jas pa os'ánem.“ Tó se je preci hitro zgódilo. Edna raslajenost je skončala žnjim. Gda je svoj konec občúto, njemi je že nej biló več za bogástvo, umetništvo i módrost. Eta zamorejo olepšati živlénje na zemli, túdi veliko poštenjé lahko správjio i pokážejo moč človečéga dúhá i občútkov, ali pri dveraj vekivečnosti žé potróštati nikoga ne zmorejo. Tak túdi Lorenzo, gda je na smrtnoj posteli ležo, je dao Savonarolo k sebi prizvati i ga je pito, ka naj čini, naj se zveliča. Ete njemi je povedo, ka predvsem more močno, živo vero meti, da njemi Bóg naj lahko odpústi gréhe i vse po nepravíčnoj póti správljeno inánje more nazájdati. Lorenzo je ta prva ešče níkak zarazmo, ali to slednje, da se naj lóči od bogástva, njemi je že né šlo v glavó. Na drúgo stran se je obrno i Savonarola ga je ostavo. Preci na tó je Lorenzo mró, brezi toga, ka bi se ta dvá možá več najšla.

Njega je nasledúvo na oblástvi Pietro Medici. Ali ka je Savonarola že naprej prorokúvo, se je vu čúdnovj meri spunilo. Ka Gospodna meč pokaštiga gréhe národov i držáv, ka od séverne stráni, přek bregóv eden král pride, ki pokaštiga Itálie tirane i je zvúzda i ka pri tom Medicijov oblást na nikovj pride. 1494 je francuski král VIII. Károl z velkim šeregom prišo přek Alp i tó je bio začétek rozpúščenja Itálie državni razmer. Obrvim se je VIII. Karol próti nápolakomí kralej obrno, od šteroga je herb zadobiti mislo. Ali da je Pietro Medici z Nápolom v prijátelski zvézi bio, tak se je francuski šereg próti Toskani obrno, šteroga glávni váraš je Florenc bio. (Dale.)